

ESPÀI D'OPINIONS**Nº64**
Setembre 2011**Santi Capellera i Rabassó****Periodista****JOSEP M. PLANES, UN PERIODISTA CATALÀ VALENT**

El passat dimecres, 24 d'agost de 2011, es complien 75 anys de l'assassinat del periodista Josep Maria Planes (Manresa, 31/01/1907-Barcelona, 24/08/1936) que pistolers de la FAI van executar a sang freda de set trets al cap a la carretera de l'Arrabassada de Barcelona, després de detenir-lo en un pis del carrer de Muntaner: així va començar a morir el periodisme català valent, i també la realitat i llibertat del país.

Planes va col·laborar en publicacions de prestigi com el setmanari europeista Mirador i el diari La Publicitat, d'un gran to intel·lectual i lligat al moviment catalanista Acció Catalana. També, i malgrat la seva juvenesa, va ser director d'El Be Negre, cèlebre setmanari satíric, punyent i mordaç.

L'assassinat del periodista representava una tragèdia per la llibertat d'expressió. Josep Maria Planes era una de les joves promeses del periodisme català, que -tot i les seves idees conservadores- deia la veritat en tots els camps i la posava de manifest en escriure-la i publicar-la a través del periodisme d'investigació del qual en va ser un dels pioners: per això aquells feixistes intolerants li van segar la vida, perquè sabien que aquesta era l'única manera de fer callar la seva inquieta i comprometedora ploma.

Deia obertament: "Sóc un periodista que, potser, cometo la imprudència de dir en veu alta el que el 90% dels catalans diuen en veu baixa. Nombrosos amics se'm van acostar ahir per dir-me que aquesta franquesa em pot costar cara.". Aquestes paraules, tristament profètiques, van ser escrites pel periodista manresà l'1 de maig de 1936 al diari La Publicitat. Menys de quatre mesos després, al començament de la guerra del 1936-1939, Planes queia assassinat per membres de la FAI. Tenia vint-i-nou anys.

Allò que Planes gosava dir en veu alta era que els sicaris de la FAI eren responsables de l'assassinat dels germans Miquel i Josep Badia, tots dos independentistes, perpetrat tres dies abans, el 28 d'abril de 1936. Miquel Badia, que va ser cap superior dels Serveis d'Ordre Públic de Catalunya, s'havia

distingit per combatre amb mètodes expeditius el pistolisme urbà, i per això havia rebut amenaces dels anarquistes. Dos anys abans, el 1934, Josep M. Planes havia publicat el reportatge 'Els gàngsters de Barcelona', vuit peces en què denunciava les relacions i connexions de la FAI i l'anarquisme català amb el pistolisme i la delinqüència comuna, que el van convertir en un dels capdavanters del periodisme d'investigació a Catalunya.

Aquest exemple de periodisme ha estat objecte de moltes anàlisis per part de molts altres companys de professió, i en tractar el tema i la seva importància pel país i per l'ofici, ja que Planes es declarava per davant de tot un defensor de la veritat, i també de la dignitat i la llibertat de Catalunya, s'han vessat rius de tinta, ja que s'ha abordat com a exemple de valentia i rigor professional a les facultats de periodisme i a tota la resta d'entitats i fòrums relacionats, com de reportatges publicats per periodistes estudiosos seus, amb l'objectiu de posar de manifest la vàlua i valentia d'aquest malaguanyat jove. Segons el periodista Jordi Finestres, el seu biògraf i seguidor de la seva obra, Planes va ser un periodista d'alçada, polièdric i calidoscòpic, entre molts altres adjectius que el lloen professionalment i personal.

A banda de periodista, Planes va ser un escriptor capaç d'utilitzar i aprofitar eficaçment múltiples registres de l'idioma; de parlar de gairebé tot amb una prosa brillant. Va arribar a escriure des d'innovadores cròniques esportives, passant per les referències al món noctàmbul barceloní, fins a unes reflexions lúcides i compromeses sobre l'actualitat política dels anys 30, que posen de manifest la riquesa i el domini absolut que tenia de la llengua catalana i de la seva expressió escrita. Llegint Planes també es perceben les seves profundes conviccions republicanes i catalanistes, que va defensar aferrissadament fins al darrer moment. El seu assassinat, a 29 anys, doncs, va trencar tràgicament una trajectòria fulgurant.

Per això cal que ens preguntem on hauria pogut arribar en el món del periodisme i de la literatura catalana aquest mestre de les lletres i aquest model de periodisme modern, enginyós, compromès i lligat al país que era Josep Maria Planes. Només sabem que la seva tràgica desaparició va ser una pèrdua irreparable per a Catalunya, el seu periodisme i la seva literatura.

Però mentre hi hagi periodistes que el recordem, i que n'emulem les seves cròniques de la claredat i la veritat pel davant de tot, Planes restarà prop nostre, i no haurà mort del tot. I el bon periodisme d'informació contrastada i de rigor, seguirà ben viu. Molt especialment el que es fa des del nostre país i des dels nostres mitjans.

Analitzant detingudament aquells anys tempestuosos, però, es posen de manifest efectes molt greus, com que, per exemple, Catalunya va quedar tocada de mort. Els radicals d'esquerres tirotejaven i assassinaven gent com en Planes o Andreu Nin, i els totalitaris ultradretans feien el mateix amb gent com Salvador Seguí, Francesc Comes o altres que no eren de la seva corda. Comunistes, anarquistes o feixistes, tan se val, tots van lluitar contra la llibertat de Catalunya, i molt em temo que van guanyar.